

Leidraad Natuurbeschermingswet 1998

Kansen voor Wetlandwachten en Vogelwerkgroepen

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE	2
1 WETTELIJK KADER NATUURBESCHERMINGSWETGEVING	3
2 NATUURBESCHERMINGSWET 1998	3
2.1 INLEIDING.....	3
2.2 DOEL VAN DE WET.....	4
2.3 AANWIJZING VAN BESCHERMDE NATUURGEBIEDEN.....	4
2.3.1 <i>Beschermde natuurmonumenten:</i>	5
2.3.2 <i>Speciale beschermingszones:</i>	5
2.3.2.1 <i>Aanwijzingsprocedure</i>	6
2.3.2.2 <i>Belang aanwijzingsbesluit</i>	6
2.3.2.3 <i>Kansen Wetlandwachten/Vogelwerkgroepen</i>	7
2.4 INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN.....	7
2.4.1 <i>Landelijke doelstellingen</i>	7
2.4.2 <i>Gebiedsdoelstellingen</i>	8
2.4.3 <i>Behoud of herstel?</i>	9
2.4.4 <i>Instandhoudingsdoelstelling voor draagkracht</i>	9
2.4.5 <i>Kansen Wetlandwachten/Vogelwerkgroepen</i>	9
2.4.6 <i>Zienswijze Vogelbescherming Nederland</i>	10
2.5 BEHEERPLANNEN.....	10
2.5.1 <i>Doel en inhoud</i>	10
2.5.2 <i>Procedure opstellen beheerplan</i>	10
2.5.3 <i>Beheerplan niet afdwingbaar</i>	11
2.5.4 <i>Belang beheerplannen</i>	11
2.5.5 <i>Kansen Wetlandwachten/Vogelwerkgroepen</i>	11
2.6 VERGUNNINGVERLENING.....	12
2.6.1 <i>Vergunningplicht</i>	12
2.6.2 <i>Vergunningenprocedure</i>	12
2.6.2.1 <i>'Passende beoordeling' of 'verslechterings- en verstoringstoets'</i>	13
2.6.2.2 <i>Significante effecten</i>	13
2.6.2.3 <i>Passende beoordeling</i>	13
2.6.2.4 <i>Verslechterings- en verstoringstoets</i>	14
2.6.2.5 <i>Procedure vergunningverlening</i>	15
2.6.3 <i>Kansen Wetlandwachten/Vogelwerkgroepen</i>	15
2.7 HANDHAVING:.....	15
2.7.1 <i>Wat is handhaven?</i>	15
2.7.2 <i>Dwangsom en bestuursdwang</i>	16
2.7.3 <i>Handhaving verzoeken</i>	16
3. KANSEN WETLANDWACHTEN/VOGELWERKGROEPEN	17

1 Wettelijk kader Natuurbeschermingswetgeving.

Ter bescherming van de natuur in Nederland zijn er allerlei wetten, regels en besluiten in het leven geroepen. Op Mondiaal, Europees en op Nationaal niveau. Ze zijn vaak gericht op bescherming van een onderdeel uit het milieu of de natuur (sectorale wetgeving). Zo is er wetgeving voor de bescherming van de water kwaliteit en kwantiteit, voor de luchtkwaliteit en voor bepaalde dier en plantensoorten. Al deze regels zijn op enige manier van belang voor vogels en hun leefgebieden. De belangrijkste bescherming komt uit de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en faunawet uit 2002.

De Flora- en faunawet beschermt bepaalde dier- en plantensoorten op het gehele Nederlandse grondgebied. De Natuurbeschermingswet beschermt niet het gehele grondgebied, maar alleen de op grond van deze wet aangewezen gebieden, de zogenaamde speciale beschermingszones. Ter bescherming van de natuur binnen de speciale beschermingszones kan dus een beroep gedaan worden op zowel de Natuurbeschermingswet als op de Flora- en faunawet. In deze leidraad gaan we het echter alleen hebben over de Natuurbeschermingswet.

2 Natuurbeschermingswet 1998.

2.1 Inleiding.

De Natuurbeschermingswet is in oktober 2005 in werking getreden. Met deze wet zijn de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn van de Europese Unie, (eindelijk) omgezet in de Nederlandse wetgeving. De bescherming van de soorten was reeds in 2002 in de Flora- en Faunawet omgezet. De gebiedsbescherming is vanaf 2005 geregeld in de Natuurbeschermingswet 1998. Met de inwerkingtreding van de nieuwe wet, worden de belangrijkste leefgebieden beschermd en hoeft er niet langer verwezen te worden naar de Europese Richtlijnen.

(In de praktijk wordt er overigens soms nog wel naar de Richtlijnen verwezen omdat niet iedereen het erover eens is dat deze volledig en correct zijn omgezet.)

De volgende onderwerpen vormen, voor Wetlandwachten en Vogelwerkgroepen, de belangrijkste onderdelen van de Natuurbeschermingswet en zullen in deze leidraad aan bod komen. Bij al deze onderwerpen zal de nadruk liggen op wat de mogelijkheden en de kansen zijn voor Wetlandwachten en Vogelwerkgroepen.

- De aanwijzing van beschermde natuurgebieden
- De instandhoudingsdoelstellingen
- De beheerplannen
- Het vergunningenstelsel
- Handhaving van de wet
- De kansen voor Wetlandwachten en Vogelwerkgroepen

2.2 Doel van de wet.

Het doel van deze wetgeving is om die natuurwaarden die middels de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn aangewezen in een gunstige staat van instandhouding te brengen/te houden. Via de Natuurbeschermingswet worden deze natuurwaarden beschermd in de Nederlandse Natura 2000 gebieden welke onderdeel uitmaken van het Europees ecologisch netwerk.

Het is niet zo dat het gehele Natura 2000 gebied beschermd wordt en dat elke aantasting van de natuur moet worden voorkomen. Elk gebied is aangewezen vanwege het belang voor bepaalde diersoorten of habitattypen. Deze aangewezen natuurwaarden moeten beschermd worden en moeten in een gunstige staat van instandhouding blijven. Overige natuurwaarden die niet zijn aangewezen, krijgen dus ook geen bescherming via de Natuurbeschermingswet (tenzij zij van belang zijn voor de instandhouding van de wél aangewezen natuurwaarden).

2.3 Aanwijzing van beschermde natuurgebieden.

Zoals reeds aangegeven, regelt de Natuurbeschermingswet de aanwijzing en bescherming van speciale beschermingszones (ook wel Natura 2000-gebieden of Vogel- en Habitatrichtlijngebieden genoemd). Behalve de bescherming van speciale beschermingszones, regelt de wet ook de bescherming van de beschermde natuurmonumenten. De status 'staatsnatuurmonument' is met deze nieuwe wet vervallen. Deze gebieden zijn nu allen omgedoopt tot beschermd natuurmonument.

Voor beschermde natuurmonumenten gelden andere regels dan voor speciale beschermingszones. Echter het merendeel van de belangrijke leefgebieden voor vogels zijn aangewezen als speciale beschermingszones. De regeling voor beschermde natuurmonumenten zal daarom slechts in het kort behandeld worden.

Natuurgebieden kunnen onder deze nieuwe wet niet tegelijkertijd de status van natuurmonument en speciale beschermingszone (sbz) hebben. In een dergelijk geval vervalt de status van natuurmonument en gelden de regels voor de sbz. Echter natuurmonumenten worden in de regel voor meer natuurwaarden aangewezen dan voor enkele vogelsoorten. De bescherming van deze overige natuurwaarden vervalt niet met het vervallen van de status als natuurmonument. De waarden waarvoor een gebied was aangewezen als natuurmonument, vallen nu onder de natuurwaarden die beschermd moeten worden volgens de regels van de speciale beschermingszone. Ze gaan onderdeel uitmaken van de instandhoudingsdoelstellingen voor de sbz.

Maar hoe weet u of een gebied een sbz of beschermd natuurmonument is?

Op deze website kunt u vinden welke gebieden zijn aangewezen als beschermd natuurmonument of richtlijngebied.

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/hoofdpagina.aspx?subj=gebieden&groep=0>.

2.3.1 Beschermdenatuurmonumenten:

Beschermdenatuurmonumenten worden beschermd vanwege hun natuurschoon en/of natuurwetenschappelijke waarde. In het aanwijzingsbesluit van het gebied staat aangegeven wat de kenmerken zijn van het gebied en in stand moeten worden gehouden. Dat kan gaan om de bescherming van bepaalde diersoorten, maar ook om het in stand houden van een bepaald landschap of de openheid van een gebied.

Voor handelingen in of in de buurt van het natuurmonument, die significante gevolgen kunnen hebben voor het natuurschoon, de natuurwetenschappelijke betekenis of voor dieren of planten, kan alleen een vergunning worden verleend als zeker is dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast, tenzij dwingende redenen van groot openbaar belang dit rechtvaardigen.

Handreiking bij Natuurbeschermingswet 1998 met uitgebreide maar goed leesbare informatie over de beschermde natuurmonumenten en de vergunningverlening.

http://www.minlnv.nl/portal/page?_pageid=116,1640321&_dad=portal&_schema=PORTAL&p_file_id=14853

2.3.2 Speciale beschermingszones:

Voor vogels zijn de belangrijkste leefgebieden al enige jaren officieel aangewezen als Vogelrichtlijngebied. De Habitatrictlijngebieden zijn echter nog niet officieel aangewezen, maar de lijst met Habitatrictlijngebieden is wel al door de Europese Commissie goedgekeurd, waarmee de weg vrij is om ze in Nederland aan te wijzen.

Voor de Vogelrichtlijngebieden bestaan reeds officiële aanwijzingsbesluiten, deze moeten echter aangevuld worden met de instandhoudingsdoelstellingen voor het gebied. Deze oude aanwijzingsbesluiten zitten momenteel in een herzieningsprocedure en zullen in de loop van 2007 aangepast worden. Tegelijkertijd zullen de aanwijzingsbesluiten voor de Habitatrictlijngebieden gepubliceerd worden. Voor gebieden die zowel als vogelrichtlijngebied en als habitatrictlijngebied worden aangewezen, wordt één Natura 2000-besluit gemaakt.

Alle vogelrichtlijngebieden zullen straks (opnieuw) de aanwijzingsprocedure gaan doorlopen, tegelijkertijd met de officiële aanwijzing van de Habitatrictlijngebieden. In het nieuwe besluit moeten de volgende onderdelen worden opgenomen:

- de vogelsoorten waarvoor het gebied is aangewezen
- een kaart met daarop de begrenzingen van het gebied (hierop staan ook eventuele uitbreidingen en verkleiningen tov het eerdere aanwijzingsbesluit aangegeven)
- de instandhoudingsdoelstellingen
- een toelichting

2.3.2.1 Aanwijzingsprocedure

Om tot de aanwijzingsbesluiten van de speciale beschermingszones te komen, wordt gebruik gemaakt van de zogenaamde openbare voorbereidingsprocedure (afdeling 3.4 Algemene Wet Bestuursrecht)(art. 11 Natuurbeschermingswet).

Deze procedure gaat als volgt: het Ministerie van LNV stelt een ontwerp-aanwijzingsbesluit op voor de sbz. Dit besluit wordt vervolgens via internet en op enkele andere locaties ter inzage gelegd. Vanaf het officiële publicatiemoment gaat de termijn lopen en kan iedereen binnen 6 weken zijn zienswijze indienen bij het Ministerie van LNV. In een zienswijze kan de indiener verscheidene zaken onder de aandacht willen brengen. Zoals;

- de begrenzing van een gebied kan verkeerd vastgesteld zijn; (bij het vastleggen van de grenzen mag enkel gekeken worden naar de ornithologische criteria; dus het benodigde leefgebied voor de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.)
- het gebied kan onterecht voor bepaalde soorten wel of niet aangewezen zijn;
- het besluit kan incorrecte of onvoldoende ambitieuze instandhoudingsdoelstellingen bevatten.
- Etc...

In reactie op alle ingediende zienswijze, zal het ministerie van LNV een Nota van Antwoord publiceren, waarna het officiële aanwijzingbesluit vastgesteld wordt.

Personen en organisaties die het niet eens zijn met de uiteindelijk vastgestelde besluiten kunnen hiertegen binnen 6 weken in beroep gaan bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Niet iedereen kan echter opkomen tegen de aanwijzingen. Vereist is dat de persoon of organisatie als belanghebbende wordt aangemerkt en dat er in een eerder stadium een zienswijze is ingediend.

Vanaf begin januari tot halverwege februari lagen de ontwerp-aanwijzingsbesluiten voor 111 Natura 2000 gebieden ter inzage en bestond de mogelijkheid voor iedereen om via zienswijzen te reageren op deze besluiten. De ontwerp-besluiten van deze eerste tranche, zijn te vinden op de website van het ministerie van LNV.

http://www2.minlnv.nl/thema/groen/natuur/Natura2000_2006/Provincies.htm

2.3.2.2 Belang aanwijzingsbesluit

Het is belangrijk dat de aanwijzingsbesluiten volledig en correct zijn, aangezien dit een belangrijke basis biedt voor natuurbescherming in de komende jaren. Het biedt namelijk het toetsingskader voor de latere vergunningverlening en vormt bovendien de leidraad voor de op te stellen beheerplannen.

(Dit zal in de latere hoofdstukken over vergunningverlening en beheerplannen uitgebreider behandeld worden.)

2.3.2.3 Kansen Wetlandwachten/Vogelwerkgroepen

Als Vogelwerkgroep of Wetlandwacht bestaat er dus de mogelijkheid om invloed uit te oefenen op het uiteindelijke aanwijzingsbesluit; op het bepalen voor welke natuurwaarden en op welke wijze het gebied beschermd dient te worden.

Zoals reeds vermeld kan een ieder zienswijzen indienen. Echter beroep instellen kan alleen door belanghebbenden gebeuren. Vogelwerkgroepen die als stichting of vereniging zijn ingeschreven, zullen vrijwel zeker als zodanig worden aangemerkt. Als Wetlandwacht is dat echter lastiger omdat natuurlijke personen alleen voor hun eigen belang mogen opkomen. Wetlandwachten die niet zelf in het natuurgebied wonen, zijn geen belanghebbenden en kunnen niet in beroep gaan tegen het besluit. Om toch invloed uit te kunnen oefenen als Wetlandwacht, zou het verstandig zijn om al ten tijde van het indienen van zienswijzen aansluiting te zoeken bij een vogelwerkgroep of een andere vereniging of stichting. De Raad van State is namelijk erg streng in het hanteren van het belanghebbende-begrip.

Vogelbescherming is overigens ook bezig met het bestuderen van deze aanwijzingsbesluiten maar heeft niet de capaciteit om op alle besluiten in detail te reageren. Mochten jullie met deze aanwijzingsbesluiten aan de slag gaan en onacceptabele dingen tegenkomen en actie willen ondernemen, dan zou het zinvol zijn om dat met Vogelbescherming af te stemmen. Eventueel kunnen wij jullie punten opnemen in onze zienswijze en eventueel later in beroep.

2.4 Instandhoudingsdoelstellingen

Zoals hierboven aangegeven, zullen de aanwijzingsbesluiten voorzien worden van instandhoudingsdoelstellingen. Instandhoudingsdoelstellingen worden vastgesteld per diersoort en per habitatype, zowel op gebiedsniveau als op landelijk niveau. Voor een vogelsoort als de zwarte stern wordt landelijk bepaald wat voor deze soort een gunstige staat van instandhouding zou zijn en hoeveel geschikt leefgebied beschikbaar moet zijn om deze gunstige staat van instandhouding te behouden dan wel te bereiken. Vervolgens wordt deze landelijke doelstelling ‘verdeeld’ over de voor deze soort aangewezen gebieden.

2.4.1 Landelijke doelstellingen

Om alle diersoorten en habitatypen op landelijk niveau in een gunstige staat van instandhouding te behouden, zijn er landelijke instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd door het ministerie van LNV, welke zijn vastgelegd in het doelendocument.

(http://www2.minlnv.nl/thema/groen/natuur/natura2000_2006/natura_2000_doelendocument.pdf)

Een voorbeeld van een landelijke instandhoudingsdoelstelling is:

A197 Zwarte Stern

Natura 2000 doel:

Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 49.700 vogels (seizoensmaximum).

2.4.2 Gebiedsdoelstellingen

Om deze landelijke doelstelling te realiseren zijn er voor de gebieden die voor de zwarte stern zijn aangewezen, gebiedsdoelstellingen geformuleerd. Deze gebiedsdoelen geven weer welke bijdrage een bepaald gebied moet leveren voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding van de zwarte stern op landelijk niveau. De gebiedsdoelen zijn dus gericht op het bereiken van een landelijke gunstige staat van instandhouding, dit betekent volgens LNV dat een soort niet in alle gebieden in een gunstige staat van instandhouding hoeft te verkeren. Vogelbescherming zet echter nog wel wat vraagtekens bij deze benadering die juridisch gezien wellicht hout snijdt, maar ecologisch gezien niet.

Een voorbeeld van een gebiedsdoelstelling voor de Weerribben is:

A197 Zwarte stern

Doel: Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 40 paren.

Definiëring van gebiedsdoelstellingen voor niet-broedvogels.

In de aanwijzingsbesluiten zijn de doelstellingen voor broedvogels gedefinieerd in aantallen paren. De doelstellingen voor niet-broedvogels zijn gedefinieerd in termen van een meerjarig seizoensgemiddelde, en soms een seizoensmaximum. De facto is het seizoensgemiddelde daarbij uitgewerkt als een daggemiddelde, dat bepaald is over een reeks van 5 referentie jaren, doorgaans '99-'00 tot en met '03-'04. Het getal uit de instandhoudingsdoelstelling op zichzelf geeft dus geen weergave van de aantallen vogels die gedurende een bepaalde termijn gebruik maken van het gebied. Hiervoor zijn nadere gegevens benodigd die niet in het aanwijzingsbesluit terug te vinden zijn. De definiëring van de doelstellingen voor niet-broedvogels heeft nogal voor wat discussie gezorgd. Hieronder staat een stuk opgenomen uit de zienswijze van Vogelbescherming op de eerste tranche aanwijzingsbesluiten.

Deze uitwerking vormt een breuk met het verleden; in de originele aanwijzingen werd de internationale betekenis immers afgemeten aan de periodiek voorkomende maxima. Een systematiek die ook in internationaal verband, bijvoorbeeld in het kader van de Ramsar-conventie, nog steeds gebruikt wordt als maat voor (inter)nationale betekenis van een gebied.

Uit de discussies rond de voorliggende ontwerpbesluiten blijkt het 'seizoensgemiddelde' als begrip aanleiding te geven tot misinterpretaties en grote verwarring, zelfs onder betrokken deskundigen. Er is veel ecologische en gebiedskennis noodzakelijk om het geformuleerde seizoensgemiddelde inhoudelijk juist te interpreteren en op zijn juiste waarde te schatten. Het gevaar dreigt dat misinterpretaties met name bij lokale besturen en derdebelanghebbenden zullen leiden tot grote frustraties, gevoelens van rechtsongelijkheid en (onnodige) juridische touwtrekkerij. Uit oogpunt van bestuurlijke transparantie en maatschappelijke rechtszekerheid is dat iets wat ten enenmale zou moeten (en kunnen) worden voorkomen.

Wij realiseren ons dat zowel het gebruik van het seizoensgemiddelde als het gebruik van het seizoensmaximum voor- en nadelen kent. Naar onze mening zou een

combinatie van beide getallen echter de genoemde nadelen kunnen ondervangen, met behoud van de positieve aspecten van beide benaderingen. Idealiter wordt voor alle relevante soorten per gebied ook duidelijk gemaakt hoe de aanwezigheid van de soort zich in dat gebied in de tijd ontwikkelt.

Feitelijk komt ons voorstel neer op het voor iedere relevante soort opnemen van een figuur in de toelichting op de aanwijzingsbeschikking, waarin zowel het seizoensgemiddelde, het seizoensmaximum als de aanwezigheid van de soort gebiedsspecifiek worden weergegeven op de wijze, zoals thans in de leeswijzer niet-broedvogels wordt gebruikt als illustratie van de gehanteerde systematiek.

2.4.3 Behoud of herstel?

Een instandhoudingsdoelstelling, zowel op landelijk als op gebiedsniveau, kan gericht zijn op herstel of behoud van een soort. Om te komen tot een behouds- of herstelopgave, wordt eerst op landelijk niveau bepaald of een soort in een gunstige staat van instandhouding verkeert. Als dit het geval is, wordt een behoudsopgave geformuleerd. Wanneer het minder goed gaat met een soort, dan wordt een herstelopgave geformuleerd.

Een landelijke behoudsopgave sluit echter een herstelopgave op gebiedsniveau niet uit, wanneer het gebied een grotere bijdrage zou kunnen leveren. (Zoals het geval bij het voorbeeld van de zwarte stern. Landelijk geldt er een behoudsopgave, maar de weerribben heeft een herstelopgave.) Een landelijke herstelopgave betekent overigens ook niet dat elk gebied dat voor een soort is aangewezen een herstelopgave krijgt voor die soort. De bijdrage kan ook uit een gedeelte of zelfs één van de gebieden komen.

2.4.4 Instandhoudingsdoelstelling voor draagkracht

Op het eerste gezicht lijken de instandhoudingsdoelstellingen erg kwantitatief van aard te zijn. Er wordt namelijk een aantal vogels genoemd, een aantal broedparen of niet broedvogels. Dit is echter niet zo absoluut als het lijkt. De instandhoudingsdoelstelling vereist namelijk niet dat er in de weerribben 40 broedparen zwarte stern voorkomen, het vereist dat het leefgebied wordt uitgebreid en verbeterd zodat het gebied geschikt is voor 40 broedparen. Nederland moet garanderen dat er voldoende geschikt leefgebied beschikbaar is. Wanneer vogels vervolgens niet in die aantallen voorkomen in dat gebied, is wel voldaan aan de instandhoudingsdoelstellingen. De oorzaak voor verslechtering kan ook buiten de weerribben liggen. De instandhoudingsdoelstellingen garanderen draagkracht, geen vogelaantallen.

2.4.5 Kansen Wetlandwachten/Vogelwerkgroepen

Zoals uit bovenstaand verhaal duidelijk wordt, zijn de instandhoudingsdoelstellingen leidinggevend voor de richting van natuurbescherming in de komende jaren. De doelen maken deel uit van het aanwijzingsbesluit. Door invloed uit te oefenen op het aanwijzingsbesluit, kan dus invloed worden uitgeoefend op de instandhoudingsdoelstellingen.

Belangrijke zaken om op te letten zijn de volgende:

- Is het gebied voor de juiste vogelsoorten aangewezen?
- Wanneer soorten uit het oude aanwijzingsbesluit zijn vervallen, is hier een correcte ecologische onderbouwing voor?
- Zijn de begrenzingen aangepast ten opzichte van de oorspronkelijke begrenzingen en heeft dit negatieve gevolgen?

- Zijn de gekozen vogelaantallen voldoende ambitieus om een gunstige staat van instandhouding na te streven?
- Is er terecht voor een herstel- of behoudsopgave gekozen?
- Zijn de instandhoudingsdoelstellingen voldoende concreet in omvang, kwaliteit, tijd en ruimte?

2.4.6 Zienswijze Vogelbescherming Nederland

De eerste tranche ontwerp-aanwijzingsbesluiten is reeds gepubliceerd. De inspraaktermijn is ook reeds verlopen. Vogelbescherming Nederland heeft hierop een zienswijze ingediend welke in te zien is op de volgende website.

http://www.vogelsendewet.nl/Nieuws/Reactie_Vogelbescherming_op_Natura_2000

Momenteel is Vogelbescherming bezig met het bestuderen van de aanwijzingsbesluiten van de Waddenzee, welke vanaf 21 mei gedurende zes weken ter inzage liggen. Tezijnertijd zal Vogelbescherming ook deze zienswijze publiceren op internet.

2.5 Beheerplannen

2.5.1 Doel en inhoud

Nadat de aanwijzingsbesluiten voor de gebieden zijn gepubliceerd, zal er voor elk gebied een beheerplan vastgesteld worden. Dit is een meer gedetailleerde uitwerking van het aanwijzingsbesluit en met name de instandhoudingsdoelstellingen. In het aanwijzingsbesluit staat opgenomen welke natuurwaarden in het gebied in stand moeten worden gehouden en het beheerplan geeft hier invulling aan; de wijze van realisatie. Er is geen vaste vorm waarin het beheerplan gegoten moet worden, de praktijk zal dit grotendeels moeten uitwijzen. Maar in de handreiking beheerplannen van het Ministerie van LNV wordt wel duidelijk aangegeven dat het ten minste omvat:

- een inventarisatie van de actuele situatie en trends
- een uitwerking van de instandhoudingsdoelstellingen uit het aanwijzingsbesluit
- een beschrijving van de ecologische randvoorwaarden en de te nemen maatregelen
- een toewijzing van verantwoordelijkheid voor de uitvoering en monitoring
- een beschrijving van bestaande activiteiten in het gebied en de omgeving
- een beoordeling van het bestaand gebruik en voorgenomen activiteiten: is het vergunningplichtig of niet (inclusief externe werking) Dit is dus een erg belangrijk punt om in de gaten te houden, in dit beheerplan wordt bepaald waarvoor wel en waarvoor geen vergunning nodig is en onder welke voorwaarden.
- een uitleg over hoe de instandhoudingsdoelstellingen gerealiseerd gaan worden in samenhang met het bestaande gebruik

2.5.2 Procedure opstellen beheerplan

Het beheerplan dient vastgesteld te worden door het 'bevoegde gezag'. Dit is in de meeste gevallen Gedeputeerde Staten. Een gebied kan echter in meerder provincies vallen en in sommige gevallen is LNV of Rijkswaterstaat bevoegd. Om onduidelijkheid te voorkomen is er een speciale tabel opgesteld waarin per gebied de voortrekker wordt aangewezen. Deze tabel staat achterin de handreiking beheerplannen van het Ministerie van LNV.¹

¹ http://www.minlnv.nl/portal/page?_pageid=116.1640321&_dad=portal&_schema=PORTAL&p_file_id=14837

Het beheerplan (met een geldigheidsduur van 6 jaar), moet binnen 3 jaar na de bekendmaking van het aanwijzingsbesluit vastgesteld zijn. Het plan dient tot stand te komen in overleg met de eigenaren, de gebruikers van het gebied en eventuele andere belanghebbenden.

Op de procedure van het vaststellen van het beheerplan is de openbare voorbereidingsprocedure van toepassing. In tegenstelling tot bij de aanwijzingsbesluiten, heeft niet een ieder, maar hebben slechts belanghebbenden de mogelijkheid om zienswijzen in te dienen op het ontwerp-beheerplan en na de officiële vaststelling in beroep te gaan bij de Raad van State.

In het merendeel van de gevallen zal het beheerplan aan een passende beoordeling onderworpen worden. In dit plan worden namelijk zowel bestaande als voorgenomen activiteiten beoordeeld op de negatieve effecten die ze voor het gebied kunnen hebben en of ze vergunningplichtig zijn. Voordat een dergelijke beoordeling en het beheerplan vastgesteld kunnen worden, moeten significante effecten uitgesloten kunnen worden.

2.5.3 Beheerplan niet afdwingbaar

Helaas is het zo dat de maatregelen zoals die beschreven staan in het plan, niet juridisch afdwingbaar zijn. Dit levert dus de merkwaardige situatie op dat het beheerplan kan bepalen voor welk bestaand gebruik en zelfs nieuwe plannen en projecten er geen vergunning nodig is, maar dat het realiseren van de beheermaatregelen niet juridisch afgedwongen kunnen worden. Wel **kunnen** op basis van art. 21 maatregelen worden genomen door GS of de minister wanneer door het achterwege blijven van maatregelen de habitats in kwaliteit achteruit gaan of de soorten waarvoor het gebied is aangewezen significant verstoord worden. Deze mogelijkheid is er dus, maar om het beheer als belanghebbende af te dwingen, is erg moeilijk.

2.5.4 Belang beheerplannen

Het is belangrijk dat uit dit plan duidelijk naar voren komt hoe men denkt een gunstige staat van instandhouding te gaan realiseren van de soorten en habitattypen waarvoor het gebied is aangewezen. Gevaar is dat maatregelen worden voorgesteld die met de minste kosten en moeite haalbaar zijn, in plaats van de maatregelen die nodig zijn om de instandhoudingsdoelstellingen daadwerkelijk en tijdig te realiseren. Het plan geeft aan wat het te voeren beheer en beleid in het gebied zal zijn. Bovendien maakt het onderdeel uit van het toetsingskader van de vergunningverlening; een vergunningplichtige activiteit kan alleen doorgang vinden als het niet strijdig is met het opgestelde beheerplan. Op deze wijze wordt dus een kader gevormd wat er wel en niet in het gebied kan plaatsvinden.

2.5.5 Kansen Wetlandwachten/Vogelwerkgroepen

Het is lastig in te schatten welke belanghebbenden in de praktijk betrokken zullen worden bij het opstellen van de beheerplannen. In potentie ligt er hier echter zeker een taak voor Wetlandwachten en vogelwerkgroepen. Zij hebben immers gedetailleerde kennis van het gebied. Op deze manier kan er invloed uitgeoefend worden op het actieve beheer dat er in een gebied gevoerd zal worden én op welk medegebruik en ontwikkelingen in het gebied toegestaan worden. Behalve inspraak ten tijde van het opstellen van het beheerplan, is er voor Vogelwerkgroepen en Wetlandwachten die aangemerkt worden als belanghebbende, de mogelijkheid om zienswijzen in te dienen op het ontwerp-beheerplan en in beroep te gaan tegen het uiteindelijke beheerplan. Wanneer je als Wetlandwacht of vogelwerkgroep niet bent uitgenodigd om deel te nemen aan bijvoorbeeld een stakeholdersbijeenkomst (of bang bent dat je niet uitgenodigd zult worden), verdient het aanbeveling zelf contact op te nemen met de

coördinerende ambtenaar van de Provincie om aan te geven dat je graag in staat gesteld wordt het proces te voeren.

Stakeholdersbijeenkomsten worden vaak aangegrepen door de deelnemers om zich bijzonder negatief uit te laten over de natuurbeschermingsaspecten. Het kan geen kwaad daar een positief tegengeluid te laten horen.

Belangrijke punten om op te letten bij de beheerplannen zijn;

- Is het beheerplan aan een passende beoordeling onderworpen en was de toetsing voldoende? In het beheerplan kunnen namelijk alleen activiteiten als vergunningvrij opgenomen worden die reeds in zijn geheel toetsbaar en getoetst zijn. Dit betekent dat alle details van het project bekend moeten zijn én dat de ecologische situatie zodanig is dat er niet jaarlijks een beoordeling nodig is of een activiteit naar actuele omstandigheden kan plaatsvinden. Alle effecten moeten immers meegewogen kunnen worden alvorens toestemming verleend kan worden.
- Belangrijk is dat er in het beheerplan behalve naar externe werking ook naar de cumulatieve effecten gekeken gaat worden. De provincies hebben echter tot nu toe aangegeven dat zij niet weten hoe hier invulling aan te gaan geven. Dit is dus van belang om in de gaten te houden.
- Een instandhoudingsdoelstelling kan gericht zijn op behoud of op herstel. Met name wanneer het doel herstel is, is het van belang dat dit goed wordt uitgewerkt in het beheerplan. De instandhoudingsdoelstellingen uit de aanwijzingsbesluiten stellen namelijk geen deadline voor het bereiken van herstel. Deze omissie moet in het beheerplan rechtgezet worden. De doelstellingen moeten concreet gemaakt worden.
- Het doel van de instandhoudingsdoelstellingen en als het goed is dus ook van de beheerplannen, is dat ze gericht zijn op het bereiken van een gunstige staat van instandhouding. Belangrijk is dus dat er behalve afdoende maatregelen en bescherming, ook een goed systeem van monitoring wordt opgezet.

2.6 Vergunningverlening

2.6.1 Vergunningplicht

Het is verboden om zonder vergunning activiteiten of handelingen uit te voeren in een speciale beschermingszone als deze gelet op de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied, de kwaliteit van de habitats zouden kunnen doen verslechteren of een verstorend effect zouden kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Een vergunning is in ieder geval nodig voor projecten of handelingen die de natuurlijke kenmerken van het gebied aan kunnen tasten. Ook projecten en handelingen die buiten de grenzen van het gebied plaatsvinden en negatieve effecten met zich mee kunnen brengen, zijn vergunningplichtig (externe werking).

Een vergunning is niet nodig voor maatregelen die reeds beschreven staan in het beheerplan en waarvoor bepaald is dat er geen vergunningplicht bestaat. Doordat het beheerplan in zijn geheel de habitattoets heeft doorstaan, is dit reeds beoordeeld.

(art. 19d Nb-wet)

2.6.2 Vergunningenprocedure

De vergunningen worden in principe aangevraagd bij gedeputeerde staten behalve een aantal uitgezonderde categorieën waaronder militaire activiteiten, grote infrastructurele projecten en

mechanische schelpdiervisserij, in die gevallen is de minister van LNV het bevoegde gezag. (art. 19d Nb-wet). Of een aangevraagde vergunning verleend kan worden, is afhankelijk van de effecten van het plan of project op het gebied. Om deze te kunnen beoordelen bestaat er een lichtere en een zwaardere toetsing.

2.6.2.1 'Passende beoordeling' of 'verslechterings- en verstoringstoets'

Art. 19d is te beschouwen als een soort voortoets van de te verwachten effecten: heeft een activiteit waarvoor vergunning is aangevraagd mogelijk negatieve effecten?

- Wanneer negatieve effecten op voorhand uit te sluiten zijn; dan is er geen vergunning nodig.
- Wanneer er mogelijk negatieve effecten zullen zijn, die zeker niet significant zijn; dan moet de verslechterings- en verstoringstoets worden uitgevoerd.
- Wanneer significante negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten, moet er een passende beoordeling worden uitgevoerd.

2.6.2.2 Significante effecten

Of een effect significant is, moet bekeken worden vanuit de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied, wanneer deze in gevaar dreigen te komen, is er sprake van significantie. Wanneer een gebied aangewezen is voor het behoud van leefgebied voor 250 smienten, dan kunnen significante effecten niet uitgesloten worden als door de uitvoering van het plan of project, het gebied niet meer geschikt zal zijn voor die aantallen smienten. Dit klinkt natuurlijk makkelijker dan gezegd. In de ecologie zijn veel effecten moeilijk voorspelbaar en lastig toe te wijzen aan een bepaalde oorzaak. Op basis van de best beschikbare informatie en expert judgement moet bepaald worden of de significante effecten wel of niet kunnen worden uitgesloten. Bij twijfel dient er dus een passende beoordeling uitgevoerd te worden.

2.6.2.3 Passende beoordeling

Om een vergunning te krijgen voor het uitvoeren van nieuwe projecten en andere handelingen waarvoor uit de voortoets bleek dat significante effecten niet uitgesloten kunnen worden, moet een passende beoordeling worden uitgevoerd. Getoetst wordt of het nieuwe project afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of handelingen, significante effecten kan hebben voor het gebied. Er moet dus gekeken worden naar de mogelijke significante effecten van het project zelf, maar ook naar de cumulatieve effecten; een klein project kan immers een verwaarloosbaar effect hebben, maar door veel kleine projecten in een gebied kan het totaal van de effecten toch significant zijn. Met name recreatieve voorzieningen in een gebied kunnen samen bezien een te grote druk op een gebied zetten.

Een vergunning kan alleen verleend worden als de passende beoordeling uitsluit dat de natuurlijke kenmerken van het gebied zullen worden aangetast. Kunnen significante effecten niet uitgesloten worden, dan geldt een uitzondering wanneer er aan de volgende voorwaarden voldaan wordt:

- Er bestaat geen andere bevredigende oplossing voor het bereiken van het doel dat met de aangevraagde activiteit wordt nagestreefd, én
- Er spelen dwingende redenen van groot openbaar belang die zwaarder wegen dan het belang van het beschermde natuurgebied, én
- De natuurwaarden die verloren zullen gaan moeten vooraf daadwerkelijk gecompenseerd worden.

Niet alleen voor projecten kan een passende beoordeling vereist zijn, ook plannen die mogelijk significante effecten kunnen hebben zoals bijvoorbeeld het beheerplan, maar ook een bestemmingsplan, worden onderworpen aan een passende beoordeling (art. 19j).

Voor de beoordeling in de voortoets wordt gebruik gemaakt van de best beschikbare informatie. Een passende beoordeling kan echter vereisen dat er nieuw onderzoek gedaan wordt om de effecten te kunnen beoordelen.(art. 19f).

Het is niet zo dat alleen nieuwe plannen en projecten een passende beoordeling hoeven te ondergaan en een vergunning vereisen. Bestaand gebruik kan ook gezien worden als een nieuw plan of project dat jaarlijks getoetst moet worden. Voor bepaalde schadelijke activiteiten zoals een groot deel van de schadelijke schelpdiervisserij moet jaarlijks een vergunning aangevraagd worden, ondanks dat het gezien kan worden als bestaand gebruik. Het is immers afhankelijk van de specifieke omstandigheden in een bepaald jaar, of significante effecten uitgesloten kunnen worden. Door een vergunning voor meerdere jaren te verlenen, zou het optreden van significante effecten niet uitgesloten kunnen worden omdat de situatie nog niet voorspeld kan worden. Behalve dat bestaand gebruik in dezelfde vorm als een nieuw plan of project kan worden gezien, geldt dit ook voor de intensivering of verandering van een bestaande activiteit.

2.6.2.4 Verslechterings- en verstoringstoets

Zoals art. 19d aangeeft mogen er geen activiteiten plaatsvinden zonder vergunning, die mogelijk de kwaliteit van het gebied verslechteren of soorten waarvoor het gebied is aangewezen verstoren. Hier wordt dus niet de eis gesteld dat het gaat om significante gevolgen. Wanneer significantie kan worden uitgesloten, maar gevolgen wel negatief kunnen zijn, is er dus wel een vergunning nodig. Deze toetsing komt er kort gezegd op neer dat er een vergunning verkregen kan worden mits de negatieve effecten aanvaardbaar zijn, waarbij de cumulatieve effecten niet beoordeeld hoeven te worden.

Deze toetsing is nieuw en het is dus moeilijk te zeggen hoe dit in de praktijk zal uitpakken. Het enige voorbeeld wat mij bekend is, waar de toetsing ter beoordeling is voorgelegd aan de rechter, is een zaak uit augustus 2006 over het afschieten van vossen om de purperreiger te beschermen. Er werd geoordeeld dat significante effecten uitgesloten konden worden, en er dus geen passend beoordeling was vereist. Om de vergunning te kunnen verlenen moesten echter wel de betrokken belangen worden afgewogen. Dit houdt in dat er ook gekeken moet worden naar andere nadelige effecten voor de soorten waarvoor het gebied is aangewezen en voor de natuurlijke kenmerken van het gebied. Aan de bescherming van de purperreiger werd echter in dit geval meer gewicht toegekend dan aan de verstoring van een aantal andere soorten als gevolg van het bejagen van de vossen.²

Aangezien over deze toetsing nog weinig bekend is, is nog niet duidelijk of het in de toekomst gebruikt gaat worden om aan de lastige eisen van een passende beoordeling te ontsnappen? Of is het juist een middel om kleine projecten zonder significante effecten toch aan een beoordeling te onderwerpen zonder van kleine ondernemingen te verwachten dat ze een uitgebreide passende beoordeling laten uitvoeren waarbij de externe werking en cumulatieve effecten meegewogen moeten worden? Belangrijk is dat het in ieder geval alleen lichte activiteiten betreft.

---

² Raad van State, Voorlopige Voorziening, 4 augustus 2006, nr. 200604120/1. (Te vinden via www.rechtspraak.nl)

Overigens lijkt het erop dat LNV deze lichtere toetsing weer uit de Natuurbeschermingswet wil verwijderen. Uit nieuwe wetsvoorstellen blijkt dat deze weer zal verdwijnen aangezien de Europese richtlijnen dit niet vereisen.

2.6.2.5 Procedure vergunningverlening

De procedure van de vergunningverlening is gewijzigd ten opzichte van de oude Natuurbeschermingswet. Voorheen konden zienswijzen ingebracht worden op de aanvraag van een vergunning; dit is helaas niet langer per definitie mogelijk. Het bevoegd gezag bepaalt zelf of het zienswijzen wil ontvangen en van wie. Dit wordt overigens regelmatig aan Vogelbescherming gevraagd. De enige mogelijkheid om tegen een vergunning in actie te komen is door een bezwaarschrift in te dienen en eventueel daarna in beroep te gaan bij de Raad van State. Waarbij echter voor het indienen van zowel bezwaar als beroep, vereist is dat de indiener belanghebbende is.

2.6.3 Kansen Wetlandwachten/Vogelwerkgroepen

Aan te bevelen is om in eerste instantie niet alleen via de officiële weg van de vergunningenprocedure het bevoegd gezag en de initiatiefnemer te wijzen op hun verplichtingen. Het kan soms ook werken om ze in een vroeg stadium op het voorkomen van bepaalde soorten en de verplichtingen op grond van de Natuurbeschermingswet te wijzen. Dit kan veel problemen voorkomen.

Als de procedure voor de vergunningverlening echter van start is gegaan, kan het wel verstandig zijn om tegen de vergunning op te komen. Als de termijn voorbij is, is de vergunning namelijk onherroepelijk en is er weinig meer aan te doen.

Belangrijke elementen van de vergunningverlening zijn;

- bij de voortoets is het van belang dat niet te gemakkelijk wordt geconcludeerd dat significante effecten uitgesloten kunnen worden en er dus geen passende beoordeling nodig is. In deze beoordeling moeten cumulatieve effecten niet over het hoofd gezien worden.
- Ook bij de passende beoordeling wordt vaak geoordeeld dat significante effecten uit te sluiten zijn, waarbij een goede ecologische onderbouwing vaak ontbreekt. De rechter heeft echter inmiddels heel duidelijk gemaakt dat er zonder goede beoordeling, geen vergunning verleend mag worden.

2.7 Handhaving:

2.7.1 Wat is handhaven?

Na bovenstaand verhaal, zou de conclusie getrokken kunnen worden dat de bescherming van speciale beschermingszones eigenlijk best goed geregeld is middels beheerplannen en een uitgebreid stelsel van vergunningverlening. En als iedereen op de hoogte is van de regelgeving en deze op de juiste wijze toepast, dan is dat voor een groot deel ook waar. Lastiger wordt het natuurlijk als men zich niet houdt aan de regelgeving; dat kan zijn doordat activiteiten uitgevoerd worden zonder dat er een vergunning wordt aangevraagd. Maar ook als een initiatiefnemer wel voornemens is de regelgeving te volgen, kan een overheid (onterecht) oordelen dat er geen vergunning benodigd is.

Als er geen vergunning verleend is, dan is het ook niet mogelijk om de gebruikelijke procedure te volgen van bezwaar en beroep. Om ervoor te zorgen dat regels toch gehandhaafd worden, kan men ervoor kiezen om dat via de juridische weg na te streven. Vogelbescherming is overigens van mening dat dat een laatste optie moet zijn. De juridische weg is erg afhankelijk van de medewerking van de overheid. Als de overheid meewerkt, dan kan het verzoeken om handhaving een effectieve methode zijn. Als zij dit echter weigeren, kan dit tot lange procedures leiden.

Belangrijk om te weten is, dat een overheid in principe verplicht is tot handhaven, tenzij er een concreet uitzicht is tot legaliseren (de situatie waarin de overheid moet optreden, zal op korte termijn legaal zijn), of de belangen van handhaven wegen niet op tegen de belangen van de overtreder, of er is sprake van overmacht.

Handhaven is gericht op het ongedaan maken van een situatie die in strijd is met de regels en daarmee de situatie weer legaal maken. Dit kan gerealiseerd worden door het opleggen van straffen en boetes, maar het kan ook geregeld worden door het opleggen van een dwangsom of bestuursdwang.

2.7.2 Dwangsom en bestuursdwang

Het doel hiervan is niet het straffen van de overtreder, maar het terugbrengen van de legale situatie. Wanneer de overheid een last onder dwangsom oplegt, dan dient de overtreder een bepaald bedrag per week te betalen gedurende de tijd dat hij de illegale situatie laat voortbestaan. Op deze manier wordt de overtreder met de dreiging van een boete, gestimuleerd om de illegale situatie op te heffen. Bij bestuursdwang, geeft de overheid de overtreder een termijn waarbinnen de overtreding moet zijn gestopt, anders zal de overheid zelf actie ondernemen. Een illegaal gebouwd schuurtje kan dan door de overheid weer afgebroken worden. De kosten hiervan worden verhaald op de overtreder.

2.7.3 Handhaving verzoeken

Wanneer er in strijd wordt gehandeld met de voorschriften uit een vergunning of wanneer er onterecht zonder vergunning wordt gehandeld, dan zijn er een aantal wegen die u kunt bewandelen.

- Politie: Wanneer er in strijd met de vergunning of zonder vergunning activiteiten plaatsvinden, kunt u hiervan aangifte doen bij de Politie. Het is belangrijk om ook echt aangifte te doen, omdat de politie een melding makkelijker naast zich neer kan leggen. Uiteraard kan het helpen wanneer u concrete gegevens hebt waaruit blijkt dat er inderdaad sprake is van een illegale situatie. (Houd echter in uw achterhoofd dat de politie weinig capaciteit heeft voor groene handhaving.)
- AID groendes: Bij de afdeling natuurbescherming van de algemene inspectiedienst kunnen meldingen gedaan worden van misstanden in de natuur en vragen gesteld worden over toepasselijke regelgeving. (De AID is in principe dé instantie om de groene wetgeving te handhaven, echter ook hier zijn problemen met de capaciteit en met het voldoende rond krijgen van het bewijs.) (<http://www.aid.nl/groendes>)
- Provinciale milieuklachtentelefoon: Bij de provincie kunt u ook met klachten terecht over misstanden in de natuur. Mij is echter niet bekend hoe klachten afgehandeld

worden.

(<http://www.milieuhulp.nl/algemeen/page.php?page=info&antwoord=1&id=233>)

- Verzoek tot intrekking vergunning: Wanneer er in strijd wordt gehandeld met de vergunning, of wanneer de situatie in het gebied zoveel veranderd is dat onder die omstandigheden een vergunning nooit afgegeven zou zijn, kunt u een verzoek doen tot intrekking van de vergunning. Het verzoek moet gericht zijn aan het orgaan dat de vergunning heeft verleend. In principe kan iedereen zo'n verzoek indienen, echter alleen wanneer de indiener gezien kan worden als een belanghebbende, heeft de overheid de plicht om te reageren op het verzoek.

Tegen de afwijzing van het verzoek, kan door de belanghebbende bezwaar en beroep ingediend worden. Voor meer informatie, zie de website van het milieuloket onder de optie: milieu in actie. (www.milieuloket.nl)

- Verzoek tot handhaving: Wanneer er in strijd wordt gehandeld met de vergunningvoorschriften of wanneer er onterecht zonder vergunning wordt gehandeld, kunt u een verzoek doen tot handhaving van de regels. Dat verzoek zult u in het kader van de Natuurbeschermingswet, meestal moeten indienen bij de Provincie. In principe kan iedereen zo'n verzoek indienen, echter alleen wanneer de indiener gezien kan worden als een belanghebbende, heeft de overheid de plicht om te reageren op het verzoek.

Tegen de afwijzing van het verzoek, kan een belanghebbende bezwaar en beroep indienen. Voor meer informatie zie de website van het milieuloket onder de optie: milieu in actie. (www.milieuloket.nl)

3. Kansen Wetlandwachten/Vogelwerkgroepen

Iedere vogelwerkgroep en Wetlandwacht geeft uiteraard op eigen manier invulling aan het inspecteren van zijn gebied, afhankelijk van het soort gebied en de problemen die daar spelen. Zoals ik reeds gedurende mijn verhaal heb aangegeven zijn er een aantal zaken waarbij Vogelwerkgroepen en Wetlandwachten mogelijk een rol zouden kunnen vervullen. Ik zal ze nogmaals kort de revue laten passeren:

- Aanwijzing van beschermde natuurgebieden en instandhoudingsdoelstellingen.
  - o In de gaten houden en goed bestuderen van aanwijzingsbesluit
  - o Met name de instandhoudingsdoelstellingen zijn van groot belang
  - o Indien nodig indienen van zienswijzen
  - o Indien nodig en mogelijk: in beroep gaan tegen definitieve aanwijzingsbesluit
- Beheerplannen:
  - o Controleren of dit vastgesteld wordt binnen 3 jaar
  - o Betrokken zijn bij de totstandkoming en dus de inhoud van het plan:
    - worden cumulatieve effecten en externe werking meegenomen?
    - Wordt de habitattoets indien nodig afdoende uitgevoerd?
    - Worden er concrete en afdoende beheermaatregelen opgenomen.
    - Worden er mensen verantwoordelijk gesteld
    - Wordt er geregeld dat soorten en habitatten gemonitord worden

- Wanneer het ontwerp-beheerplan onvoldoende is zienswijzen indienen en eventueel in beroep gaan
- Controle op de uitvoering van het beheerplan.
- Vergunningverlening:
  - Signaleren dat voor activiteiten een vergunning vereist is en initiatiefnemer en bevoegd gezag hierop wijzen
  - Controleren of de voortoets goed uitgevoerd wordt en er terecht geconcludeerd wordt of wel of geen passende beoordeling nodig is.
  - Controleren of passende beoordeling juist uitgevoerd; belang van cumulatieve effecten en externe werking
  - Controleren of verslechterings- en verstoringstoets juist uitgevoerd. Wanneer effecten mogelijk toch significant dreigen te zijn, moet een passende beoordeling uitgevoerd worden
  - Indien nodig in bezwaar of beroep gaan tegen een vergunning
- Handhaving:
  - Via een melding bij politie, AID of provincie kunnen de autoriteiten aangespoord worden om de regels te handhaven
  - Als belanghebbende kan handhaving via juridische procedures afgedwongen worden via een verzoek om intrekking van de vergunning of een verzoek tot handhaving.